

РЕШЕНИЕ №73

София, 30.04.2009 година

В ИМЕТО НА НАРОДА

ВЪРХОВЕН КАСАЦИОНЕН СЪД на Република БЪЛГАРИЯ, Търговска колегия, Второ отделение в открито съдебно заседание на двадесет и осми април през две хиляди и девета година В СЪСТАВ:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: ТАТЯНА ВЪРБАНОВА

ЧЛЕНОВЕ: ЛИДИЯ ИВАНОВА

ЕМИЛИЯ ВАСИЛЕВА

при участието на секретар СОФИЯ СИМЕОНОВА като изслуша докладваното от съдия ЕМИЛИЯ ВАСИЛЕВА т. дело № 343 по описа за 2009г. и за да се произнесе, взе предвид следното:

Производството е по чл. 18 от Закона за политическите партии.

Образувано е по к. жалба на М. Д. Д. като П. на Политическа партия „С“, гр. С. срещу решение от 09.04.2009г. по ф. дело № 1661/1997г. на Софийски градски съд, Фирмено отделение, VI състав, с което е отказано вписване в регистъра на политическите партии на заявените промени със заявление вх. № 947/16.01.2009г. по партидата на Политическа партия „С“, рег. по ф. дело № 1661/1997г., парт. 166, том 4, рег. 10, стр. 140.

Касаторът излага оплаквания, че решението е неправилно поради нарушение на материалния закон, съществено нарушение на съдопроизводствените правила и е необосновано – касационни основания по чл. 281, т. 3 от ГПК.

Инвокира доводи, че в нарушение на процесуалните задължения по чл. 533 от ГПК съдът не е взел предвид представени по делото доказателства и удостоверени факти, а именно данни за членския състав на ПП „С“ /9940 с право на глас съгласно Протокол № 9 от 11.12.2008г. на НКВИ за избор на седемте пряко избираеми члена на НИС и първи тур за председател; 9922 с право на глас съгласно Протокол № 10 от 16.12.2008г. на НКВИ за пряк избор на П. на партията - балотаж/, наличие на кворум за легитимно заседание и мнозинство при вземане на решения от членовете на НС. Прави оплакване, че регистърният съд, като е приел, че доказателствата са непълни, не е изпълнил служебното си задължение да събере необходимите доказателства, установяващи възникването на заявените за вписване обстоятелства.

Поддържа становище, че новият устав на партията е вписан преди постановяване на обжалваното решение, поради което не съществува процесуална възможност регистърният съд да прави последваща преценка за законосъобразност на текстовете на устава.

Прави се оплакване, че мотивите на решението са вътрешно противоречиви и сочат на необоснована преценка на същността на устройствения акт на партията, уреждащ структурата на тази организация, правомощията на нейните органи, механизмите и процедурата за вземане на решения и в кои актове се съдържат волеизявления на съответните органи.

В противоречие с чл. 29, ал. 1 от Устава на „С“, Правилника за работа на Националната комисия за вътрешнопартийни избори /НКВИ/, Образец от изборни книжа и Методически указания за провеждане на вътрешни избори, съдът е приел, че изборът на П. на партията и на изборни членове на НИС по чл. 21, ал. 1, б. „д“ от Устава е направен от НКВИ. Релевирани са доводи за необоснованост на извода на регистърният съд

за подмяна на императивно посоченото правомощие на органа по чл. 23 и чл. 24 от ЗЮЛНЦ. Изложени са съображения, че в случая се касае за пряк избор на председател на „С“ и изборни членове на НИС, осъществен съобразно приетия устав от членовете на „С“ с право на глас, а не за проведен избор от Националната комисия за вътрешнопартийни избори, както погрешно е прието в обжалваното решение.

Според касатора необосновани са изводите за нелегитимност и неяснота на състава на Националния съвет /НС/ и начина на формирането на този орган. Позовава се и на допуснатото нарушение на чл. 11, ал. 3 и чл. 44 от Конституцията на РБ и чл. 11, ал. 1 от ЕКЗПЧОС.

Представителят на Върховната к. п. изразява мнение за основателност на жалбата и неправилност на обжалвания съдебен акт. Поддържа становище, че констатацията на регистърния съд за неясноти в представените протоколи от заседание на Националния съвет относно състава и начина на избор на членовете му е неправилна, тъй като съставът на НС е съществуващия към датата на провеждане на XVIII извънредна Национална конференция на партията, който съгласно § 1 от ПЗР на Устава продължава своята дейност до формирането на нов и с разпоредбата на § 2 от ПЗР на Устава е овластен да определи дата за вътрешнопартийните избори, както и седем региона, които ще избират пряко членове на НИС. Според представителя на ВКП в протоколите от заседанията на НС се съдържат изявления за наличие на кворум за провеждане на заседанията и вземане на решения и ако съдът е поставил под съмнение това обстоятелство, е бил длъжен да укаже на заявителя да представи доказателства за твърдението си. Поддържа становище за допуснати процесуални нарушения, които са лишили заявителя от възможност да представи допълнителни доказателства. Излага съображения за неправилност на извода за невалидно възникване на обстоятелствата, чието вписване е поискано, тъй като преценката за валидното им съществуване следва да се извърши съгласно действащия устав, който към момента на провеждане на изборите е вписан.

Върховният касационен съд, Търговска колегия, състав на Второ отделение, като обсъди направените оплаквания и извърши проверка на обжалвания съдебен акт, констатира следното:

Касационната жалба е процесуално допустима - подадена е в срока по чл. 18, ал. 1 от ЗПП от надлежна страна срещу подлежащ на касационно обжалване съдебен акт.

Разгледана по същество, жалбата е основателна.

С обжалваното решение Софийски градски съд е отказал вписване в регистъра на политическите партии на заявените промени със заявление вх. № 947/16.01.2009г. по партидата на Политическа партия „С“, рег. по ф. дело № 1661/1997г., парт. 166, том 4, рег. 10, стр. 140.

За да откаже вписване на исканите обстоятелства, СГС е приел, че в протоколите от заседанията на Националния съвет /НС/ от 04.11.2008г., 11.11.2008г., 24.11.2008г. и 20.01.2009г. не са посочени поименно присъствалите членове, начина на гласуване и мнозинството, с което са приети съответните решения, протоколите не са представени в цялост, а като извлечения, липсват списъци с членовете на НС и членовете на НИС със съответните три имена, ЕГН и длъжностно качество съгласно чл. 16 и чл. 17 от Устава /за НС/ и чл. 21 от Устава /за НИС/, поради което съдът не може да направи извод за наличието на кворум и мнозинство за приемане на съответните решения. Изложени са съображения, че от протоколите от заседанията на НС от 11.11.2008г., 24.11.2008г. и 29.01.2009г. не е ясно по какъв начин е формиран състава на НС /членове от стария НС или членове, избирани по реда на новия Устав/.

Според регистърния съд приетите от Националната комисия по вътрешнопартийни избори /НКВИ/ протоколни решения № 29/22.12.2008г., № 28/16.12.2008г., №№ 2* и 27/16.12.2008г., № 21/16.12.2008г., №№ 1* и 14/24.11.2008г. и №№ 6* и 9/18.11.2008г. са невалидни, тъй като в тях не са посочени членовете на комисията, мнозинството на вземането на решенията и протоколите не са подписани от членовете на комисията, както и от тях не може да се направи извод за наличие на кворум и законосъобразност на приетите от НКВИ решения като актове на колективен орган.

При така установената фактическа обстановка е направен извод, че заявените за вписване обстоятелства са невалидно възникнали и са несъществуващи.

Изложени са съображения, че с вписания нов Устав в нарушение на чл. 25, ал. 2 във връзка с чл. 25, ал. 1, т. 3 от ЗЮЛНЦ и § 2 от ПЗР на ЗПП правомощието на Националната конференция на ПП „С“ относно избора на НИС и П. на ПП „С“ е подменено с Националната комисия по вътрешнопартийни избори /НКВИ/, чиито правомощия не са прецизно уредени в Устава на партията.

Според съда с провеждането на вътрешнопартийни избори се заобикалят правомощията на Върховния орган на партията – Националната конференция, подменя се кворума и мнозинството съгласно чл. 27 и чл. 29, ал. 1 от ЗЮЛНЦ във връзка с § 2 от ПЗР на ЗПП и по този начин се избягва възможността за съдебен контрол съгласно чл. 25, ал. 4 от ЗЮЛНЦ. НКВИ не е сред изрично посочените върховни органи на партията, компетентни да избират и формират управителните ѝ органи. Изложени са съображения, че като незаконосъобразно /ненадлежно/ формиран орган, тази комисия не може да приема законосъобразни решения.

Прието е, че липсват доказателства за това колко и кои са членовете на ПП „С“, не са представени избирателни списъци, протоколи от секционни избирателни комисии, протоколи за установен резултат от гласуването в съответните избирателни райони или декларации по чл. 534 от ГПК в тази насока.

Изложени са съображения, че представеният Устав е редакционно неясен, разпоредбите относно органите на партията са неясни, почти бланкетни и препращащи към Правилника за приложение на Устава, който не е представен по делото. В устава не са прецизирани правомощията на отделните органи, на НКВИ, липсват прецизни разпоредби за начина на свикване, уведомяване на членовете на партията при свикване на Националната конференция, НС, НИС, не е ясно кога и как се формира членският състав на НИС и НС.

Видно от данните по делото, със заявления вх. № 947/16.01.2009г. М. Д. Д. като П. на Политическа партия „С“, гр. С. е поискал вписване в регистъра на политическите партии по партидата на Политическа партия „С“ на следните промени: персонален състав на Контролния съвет, избран с решение на Националния съвет на „С“ на заседание, проведено на 11.11.2008г.; Председател на „С“, избран на 14.12.2008г. и последвал балотаж на 21.12.2008г.; членове от състава на Националния изпълнителен съвет на „С“, избрани на 14.12.2008г.; главен секретар и председател на Националния щаб за избори /НЩИ/ на „С“, избрани с решения на Националния съвет на „С“ на заседание, проведено на 20.01.2009г.; промени в представителството на партията.

Съгласно чл. 533 от ГПК съдът е длъжен да провери дали са налице предпоставките за вписване на исканите обстоятелства. Регистърната проверка има за цел да предотврати незаконосъобразните и неистински вписвания и се отнася до това дали взетите решения, съответно проведените избори са съобразени със закона и устава на политическата партия относно начина /процедурата/ на приемане на решения, респективно провеждане на съответните избори. Касае се за съдебен контрол върху законосъобразността на взетите решения и проведени избори от външна страна, който съдът е длъжен да извършва служебно по силата на закона. Проверката, извършвана в охранителното производство, обхваща въпросите относно решенията досежно подлежащите на вписване обстоятелства: взети ли са тези решения от компетентния съгласно устава и закона орган на партията; спазена ли е процедурата за редовно провеждане на заседанието на съответния орган относно наличието на кворум за провеждане на заседанието и мнозинство при вземането на решенията, чието вписване се иска. При провеждане на пряк избор проверката следва да включи спазване на процедурата за избора и обявяване на резултатите съобразно устава, а в настоящия случай и правилника за работа на НКВИ. Касае се за едностранно, безспорно охранително производство, поради което проверката следва да бъде извършена от външна страна.

След извършена проверка на представените по делото доказателства, настоящият състав на Търговска колегия на ВКС счита, че в резултат на допуснати съществени нарушения на съдопроизводствените правила Софийски градски съд необосновано е отказал вписване на заявените обстоятелства, мотивирайки, че в протоколите от заседанията на Националния съвет /НС/ на Политическа партия „С“ от 04.11.2008г., 11.11.2008г., 24.11.2008г. и 20.01.2009г. няма отразен членски състав, начин на гласуване и мнозинство за приемане на решенията, протоколите не са представени в цялост, а като извлечения, липсват списъци с членовете на НС и членовете на НИС със съответните три имена, ЕГН и длъжностно качество съгласно чл. 16 и чл. 17 от Устава /за НС/ и чл. 21 от Устава /за НИС/.

Приетите от НС на 04.11.2008г. решения за определяне дата за провеждане на вътрешни партийни избори и за избор на членове на Националната комисия за вътрешнопартийни избори /НКВИ/, решението на НС от 11.11.2008г. за приемане на Правилник за работата на НКВИ и решенията на НС от 24.11.2008г. за

утвърждаване на изборни книжа и приемане на Методически правила са относими към организацията на преките избори на членове от състава на Националния изпълнителен съвет на „С“, проведени на 14.12.2008г., и преките избори за П. на „С“, проведени на 14.12.2008г., и последвал балотаж на 21.12.2008г.

Протоколът от заседанието на НС, проведено на 11.11.2008г., в частта за избор на членове на Контролния съвет, е относим към искането за вписване на персоналния състав на КС, а протоколът от заседанието на НС, проведено на 20.01.2009г., на което са избрани Генерален секретар и П. на НЩИ, е във връзка със заявеното вписване на новоизбраните Генерален секретар и П. на НЩИ.

По отношение на протокола от заседанието на Националния съвет от 04.11.2008г. регистърният съд изобщо не е преценил от външна страна представения пред него присъствен списък с отразени имена на 126 членове на НС, от които на заседанието са присъствали 68 души. Нито в ЗПП, нито в устава е регламентирано задължение за поименно изброяване на членовете в протокола, респективно изричното посочване в присъствения списък на трите им имена и ЕГН. Достатъчно е същите да бъдат индивидуализирани, а в конкретния случай това е извършено освен с имената им, също и съобразно качествата им съгласно чл. 17, ал. 2 и ал. 3 от устава, действал до 24.11.2008г.

За да извърши преценка по отношение необходимия кворум на заседанията на НС от 11.11.2008г., 24.11.2008г. и 20.01.2009г., за които в обжалваното решение е прието, че липсват данни, СГС е следвало на основание чл. 533 от ГПК служебно да изиска документи, установяващи кворума, а именно присъствени списъци, и да ги прецени от външна страна. Като не е направил това, регистърният съд е допуснал съществено нарушение на съдопроизводствените правила, което обуславя извод за неправилност на обжалваното решение и неговата отмяна.

Едва след установяване на кворума за различните заседания на НС, въз основа на отразените в протоколите резултати от проведените гласувания, включително „против“ и „въздържали се“, при спазване правилата на логическото мислене, може да се направи обоснован извод дали е спазено мнозинството за приемане на съответните решения съобразно действащия към момента на приемане на решенията устав.

Необоснована е констатацията, че в протоколите от четирите заседания на НС няма отразен начин на гласуване. Видно от представените препис - извлечения на стенографските протоколи, гласуването е било явно. По отношение вида, в който са представени протоколите от заседанията на НС – като препис – извлечения от стенографските протоколи, ВКС счита, че когато извлеченията съдържат съответните решения и информация във връзка с тях от конкретното заседание, не е необходимо протоколите да бъдат представени в пълния им вид с решенията и изказванията, които са неотнормими по делото. В случай, че регистърният съд прецени, че протоколите трябва да бъдат приложени в цялост, следва на основание чл. 533 от ГПК да даде възможност на молителя да ги представи.

Незаконсъобразни са изложените от СГС съображения, че представеният Устав е редакционно неясен и препращащ към Правилника за приложение на Устава, който не е представен по делото. Приетият на 26.07.2008г. от XVIII-та извънредна Национална конференция на „С“ устав е вписан с решение от 24.11.2008г. по ф. дело № 1661/1997г. на СГС, ФО, 7 състав, поради което последващата преценка за яснота и законсъобразност на текстовете на устава е ирелевантна. За регистърния съд не съществува такава процесуална възможност и той е длъжен да се съобрази с така вписания устав.

Неправилно тълкувайки съдържанието на Устава, Софийски градски съд е приел, че с вписания нов Устав в нарушение на чл. 25, ал. 2 във връзка с чл. 25, ал. 1, т. 3 от ЗЮЛНЦ и § 2 от ПЗР на ЗПП правомощието на Националната конференция на ПП „С“ относно избора на НИС и П. на ПП „С“ е подменено с решението на Националната комисия по вътрешнопартийни избори /НКВИ/. Допуснато е смесване между правомощията на Националната конференция и НКВИ. Съгласно разпоредбата на чл. 24, ал. 1 от устава П. на „С“ се избира с пряко тайно гласуване от всички членове на партията, а не с решението на НКВИ, както погрешно е прието в обжалвания съдебен акт. Разпоредбата на чл. 21, ал. 1 от устава урежда състава на Националния изпълнителен съвет /НИС/, като председателят на „С“, главният секретар, председателят на парламентарната група на „С“ и председателят на НЩИ са членове на НИС по право, а останалите седем члена са пряко избираеми - представители от региони, със статут на заместник – председатели. Видно от устава, Националната конференция няма правомощие да избира П. на „С“, но в нейните правомощия са избор на председател на Националната комисия по провеждане на вътрешнопартийни избори /чл. 14, ал. 1, устав/, председател на Контролния съвет /чл. 14, ал. 2, устав/, определяне дата за провеждане на избор на председател на „С“, членове на НИС и представители на избирателните райони в НС /чл. 14, ал. 3, устав/. В конкретния случай с § 2 от ПЗР на действащия Устав XVIII извънредна Национална конференция е задължила

Националният съвет в определен срок да определи датата за първите вътрешнопартийни избори и да приеме всички правилници, предвидени в устава, а с § 3 е определила седемте региона, в които да се избират седемте пряко избираеми членове на НИС съгласно чл. 21, ал. 1, б. „д“ от устава.

НКВИ е орган, който организира и контролира провеждането на национални вътрешни избори, контролира и подпомага провеждането на вътрешни избори в многомандатните избирателни райони и общините, контролира дейността на ОКВИ. С провеждане на преките вътрешнопартийни избори не са заобиколени нито правомощията на Върховния орган на партията – Националната конференция, нито прякото тайно гласуване от всички членове на партията за П. на „С“. НКВИ само е организираща преките избори за П. на „С“ и членове на НИС и с решения № 29/22.12.2008г., №№ 2* и 27/16.12.2008г., съответно протоколи № 11/22.12.2008г. и № 10/16.12.2008г. е обобщила резултатите от проведените избори на база на отчетените от Общинските комисии за вътрешнопартийни избори резултати. Поради това неправилно, необосновано и в противоречие с чл. 29, ал. 1 от Устава на „С“, Правилника за работа на НКВИ и Методическите указания за провеждане на вътрешни избори СГС е приел, че изборът на П. на „С“ и изборни членове на НИС по чл. 21, ал. 1, б. „д“ от устава е направен от НКВИ. Проведените избори са преки, като организацията им е започнала от НС и завършила от НКВИ.

Необоснован е изводът в обжалваното решение, че приложените протоколи на НКВИ № 29/22.12.2008г., № 28/16.12.2008г., №№ 2* и 27/16.12.2008г., № 21/16.12.2008г., №№ 1* и 14/24.11.2008г. и №№ 6* и 9/18.11.2008г. са невалидни, тъй като не съдържат данни за кворум, мнозинство и подписи на членовете на НКВИ. В тази връзка са основателни оплакванията в касационната жалба за допуснати съществени нарушения на съдопроизводствените правила. Софийски градски съд в нарушение на чл. 533 и чл. 534 от ГПК не е извършил задълбочена преценка на решения № 29/22.12.2008г., № 28/16.12.2008г., №№ 2* и 27/16.12.2008г., № 21/16.12.2008г., №№ 1* и 14/24.11.2008г. и №№ 6* и 9/18.11.2008г., както и на протоколи № 9/11.12.2009, № 10/16.12.2008г., № 11/22.12.2008г. Разпоредбите на чл. 533 и 534 от ГПК дават възможност на регистърния съд по своя инициатива да събира доказателства и да изиска молителят да потвърди с декларация изложените от него обстоятелства. Като не е процедирал съгласно посочените разпоредби, а е приел, че липсва кворум при вземане на решенията на НКВИ, СГС е допуснал съществено нарушение на съдопроизводствените правила, което е довело до постановяване на съдебния акт при неизяснена фактическа обстановка и до необосновани фактически и правни изводи. Членовете на комисията могат да бъдат посочени или в съответния протокол, или в отделен присъствен списък и ако съдът е имал съмнение за липсата на кворум, е бил длъжен да събере необходимите доказателства съобразно чл. 533 и чл. 534 от ГПК. По отношение на полагане подписите на членовете на НКВИ на протоколите съгласно чл. 18 от Правилника за работа на НКВИ, съдът е следвало да обсъди представените копия от протоколи № 9/11.12.2009, № 10/16.12.2008г., № 11/22.12.2008г. и евентуално да изиска протоколите в пълния им вид.

Същите съображения са относими и за направената от СГС констатацията, че липсват доказателства за това колко и кои са членовете на ПП „С“, че не са представени избирателни списъци, протоколи от секционни избирателни комисии, протоколи за установен резултат от гласуването в съответните избирателни райони или декларации по чл. 534 от ГПК в тази насока. Позоваването от съда на липса на декларация по чл. 534 от ГПК може да се извърши, ако съдът е предоставил на молителя възможност в определен срок да представи такава и той не е изпълнил дадените му указания.

Въз основа на изложените съображения и на основание чл. 281, т. 3 и чл. 293, ал. 3 от ГПК обжалваното решение трябва да бъде отменено и делото върнато на Софийски градски съд за ново разглеждане от друг състав. При новото разглеждане на делото регистърният съд следва да обсъди всички представени със заявленията писмени доказателства, включително и приложените към касационната жалба, приемането на които е недопустимо в настоящото касационно производство. В случай на преценка, че са необходими и други доказателства, регистърният съд трябва да изпълни и задълженията си по чл. 533 и чл. 534 от ГПК.

Мотивиран от горното, Върховен касационен съд на Република България, Търговска колегия, Второ отделение

РЕШИ:

ОТМЕНЯ решение от 09.04.2009г. по ф. дело № 1661/1997г. на Софийски градски съд, Фирмено отделение, VI състав.

ВРЪЩА делото на Софийски градски съд за ново разглеждане от друг състав.

РЕШЕНИЕТО не подлежи на обжалване.

ПРЕДСЕДАТЕЛ: [подпис]

ЧЛЕНОВЕ: 1. [подпис]

2. [подпис]